

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2628/2020
24.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., кога заступа старалац АА из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., које по пуномоћју заступају адв. Зоран Петровић из ... и адв. Милорад Марјановић из ..., против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, Општине Сурдулица-Одељење за урбанизам, стамбено, комуналне, грађевинске и имовинско правне послове, коју заступа Општинско правобранилаштво Сурдулица и ЈП „Србијашуме“ Београд, Шумско Газдинство Врање, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуду Апелационог суда у Нишу Гж.7099/2018 од 12.06.2019. године, у седници већа одржаној дана 24.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж.7099/2018 од 12.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању ЗП.бр. 2657/17 од 21.06.2018. године одбијен је тужбени захтев тужилаца којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцима солидарно на име накнаде штете због неправног коришћења шумских парцела које су у својини тужилаца за период од 1948. године до краја 2015. године, исплате износ од 5.056.809,00 динара. Обавезани су тужиоци да туженој Републици Србији на име трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 11.250,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуду па до коначне исплате, а туженој Општини Сурдулица на име трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 144.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж.7099/2018 од 12.06.2019. године одбијене су жалба тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ и жалба тужене Републике Србије и наведена првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено, преко пуномоћника адвоката, изјавили ревизију због погрешне примена материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374. став 1.

ЗПП. Допуну ревизије тужиоци су поднели лично, по истеку рока прописаног у члану 403. став 1. ЗПП, износећи примедбе за вођење другостепеног поступка, истицањем да је председник већа у другостепеном поступку сродник једног од заступника туженог ЈП „Србијашуме“, затим изношењем навода да вршење поједних радњи није било одобрено посебним решењем Центра за социјални рад, и приложили су фотографију о пошумљавању земљишта за које потражују накнаду на име изгубљене добити.

Ревизија је дозвољена према члану 403. став 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 71/11...18/20).

Одлучујући о изјављеној ревизији у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана. Неблаговремена допуна ревизије у разматрање се не узима, исто као ни ревизијски наводи изван дозвољених разлога за изјављивање овог ванредног правног лека, применом члана 407. став 1. ЗПП.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у поступку пред другостепеним судом који је оценио битне жалбене наводе, прихватају чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, те поступио у складу са одредбама члана 396. став 1. и став 2. ЗПП. У конкретном случају, другостепени суд је образложио оцену о правном значају битних чињеница чија тачност није доведена у питање ревизијским наводима.

Према утврђеним чињеницама, тужиоци су правни следбеници сада пок. ДД бившег из ... који је преминуо 25.10.1994. године. Допунским решењем о наслеђивању Основног суда у Лесковцу О бр. 97/66 од 22.04.2016. године, тужиоци су оглашени за наследнике на новопронађеној имовини – заоставштини сада пок. ДД коју чини право својине на непокретностима у КО ... уписаним у ЛН бр. ... шуме зв. „...“, шуме зв. „...“, шуме зв. „...“, шуме зв. „...“ и шуме „...“, у површини и са уделима ближе одређеним у изреци наведеног решења, донетог на основу решења СО Сурдулица бр. 463108/93-03 од 10.03.2016. године којим је то право признато.

На основу списка предмета Општинске управе, Одељење за општу управу и јавну службу Општине Сурдулица бр.31-32/18-02 је утврђено да је сада пок. ДД користио предметне шуме до 1948. године, када су применом Закона о проглашењу општенародном имовином сеоских утрина, пашњака и шума, шуме предате на коришћење шумском газдинству. Такође, није спорно да је након ступања на снагу Закона о органима и поступку за расправљање самовласник заузећа земљишта општенародне имовине („Службени гласник НРС“ бр.35/54 од 24.07.1954. године) ДД 22.02.1955. године поднео захтев да му се призна право својине на предметним шумама у чијем се поседу налазио од 1927. године по извршеној деоби сеоских шума и као поседник био евидентиран и плаћао порез, да је по том захтеву донето решење народног одбора Среза Масуричког бр.3062 од 21.3.1955. године и истом признато право својине на предметним непокретностима, да је по жалби Шумског газдинства у Врању одлучено решењем Државног секретеријата за послове финансија у Београду од 19.11.1957. године да ништи оспорено првостепено решење од 21.03.1955. године, а по тужби којом је претходник тужилаца покренуо управни спор пред Врховним судом НРС донета пресуда У.1255/58 од 03.12.1958. године да се ништи решење Државног

секретаријата од 19.11.1957. године и наложено је доношење новог решења. У извршењу, Државни секретеријат за послове финансија у Београду донео је решење 05.02.1959. године да се ништи првостепено решење од 21.03.1955. године, са налогом да се донесе ново решење, што није учињено.

После низа година, а након што је на снагу ступио Закон о расправљању имовинских односа насталих самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини („Сл.г. СРС бр. 50/92“), ДД је изнова органу управе 02.08.1993. године поднео захтев да му се призна право својине на предметном шумском земљишту. О том захтеву је одлучено након његове смрти. Наиме, решењем Општине Сурдулица, Одељење за урбанизам, стамбено, комуналне, грађевинске и имовинске послове бр. 463-108/9303 дана 10.03.2016. године, признаје је право својине правним следбеницима пок. ДД на самовласно заузетом земљишту, и то на шуми зв. „...“, шуми зв. „...“ зв. „...“ као делу парц. бр. ..., шуми зв. „...“ на делу парц. бр. ... и шуми „...“ као делу парц. бр. ... Ове непоретности су код Службе за катастар непокретности уписане на Републику Србија-државна својина, корисник Општина Сурдулица. Путем вештака геодетске струке извршена је идентификација предметних парцела, а путем вештака шумарске струке извршена је процена о обиму и висини губитака због немогућности искоришћавања шума од 1948. године до дана подношења тужбе 26.12.2016. године, што обрачунато према ценовнику ЈП „Србијашуме“ износи 5.056.809,00 динара, који износ тужиоци потражују на име накнаде због бесправног коришћења шумских парцела у њиховој својини.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужиоцима не припада тражена накнада штете избог немогућности искоришћавања предметних шума од 1948. године, јер су тужиоци постали власници тог земљишта тек доношењем решења Општине Сурдулица од 10.03.2016. године. У поступку није доказано да су предметне шуме биле у својини сада пок. ДД у тренутку одузимања истих од стране државе 1948. године. Тужиоци су за доказ о власништву њиховог правног претходника у периоду пре 1948. године означили образложење решење НО Среза Масуричког од 21.3.1955. године у ком је наведено да је правни претходник тужилаца шуму добио у посед правоваљаном деобом земљишта, утрина, пашњака и шума, извршеном 1927. године. Образложење неправоснажног решења управног органа не може се узети као ваљан доказ којим се одређено лице легитимише као титулар права својине одређених непокретности. Према садржини решења, шумско земљиште је дато у државину-посед, што не значи власништво. С тим у вези, суд је имао у виду да су се према правним правилима имовинског права садржаним у параграфу бр. 2 Закона о шумама Краљевине („Сл. Новине Краљевине Југославије“ бр. 307/29 и 301/30), све шуме сматрале власништвом државе, изузев оних шума на којима је физичко лице законитим путем стекло право својине. У конкретном случају, с обзиром да тужиоци нису доказали да је њихов правни претходник, у складу са тада важећим прописима, стекао право својине на предметним шумама законским путем, то произилази да су исте биле државна совјина, а да су правном претходнику тужилаца дате у посед, државину, на коришћење.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда да су тужиоци постали власници предметних шума тек правноснажношћу решења органа управе од 10.03.2016. године и да им не припада тражена накнада изгубљене добити. Према разлозима другостепеног суда, наведено решење донето је по захтеву претходника

тужилаца поднетог на основу одредаба чл. 2 и чл. 3. Закона о расправљању имовинских односа насталих самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини („Сл. гл. СРС бр. 50/92“), којима је прописано да се самовласним заузећем сматрају сви случајеви држања земљишта друштвене својине без правног основа, као и случајеви у којима је самовласни држалац држао то земљиште на дан 28. августа 1948. године, независно од тога да ли је доцније престао бити држалац, а самовласна заузећа земљишта у друштвеној својини извршена до 28. августа 1945. године, признају се у својину самовласним држаоцима-земљорадницима, уколико законом није друкчије одређено. Из решења Општине Сурдулица од 10.03.2016. године произилази да је тужиоцима као правним следбеницима самовласног држаоца сада пок. ДД, у управном поступку признато право својине на спорним шумама, због чега се у смислу цитираних одредаба, као из садржине изреке решења, закључује да спорно решење има дејство само за убудуће, односно да су тужиоци тек доношењем те одлуке 2016. године стекли право својине на предметним непокретностима у смислу чл. 20. ст. 2. ЗОСПО. С обзиром да тужиоци, као ни њихов правни претходник нису били у својини предметних шумских парцела у периоду од 1948. г. до 2016. године, то им у смислу чл. 154 и 155. ЗОО не може припасти накнада на име изгубљене добити у означеном периоду.

По налажењу Врховног касационог суда, правилно је пресудама нижестепених судова одлучено када је као неоснован одбијен тужбени захтев којим су тужиоци тражили накнаду штете – изгубљену добит, предвиђену чланом 155. и чланом 189. став 1. и 3. Закона о облигационим односима, уз дате разлоге о непостојању основа постављеног захтева тужилаца за досуду измакле користи коју би остварили сечом и продајом дрва са шумског земљишта чијег је поседа њихов претходник лишен 1948. године. Тужиоцу су захтев базирали на тврдњама да је њихов правни претходник постао власник предметне имовине –шуме још 1927. године када је исте добио у посед правоваљаном деобом земљишта, утрина, пашњака и шума, а да му је ова имовина одузета 1948. године без правног основа и акта о подржављењу. Ревизијом се истиче да су то су биле недржавне шуме према параграфу 4. Закона о шумама Краљевина Југославије (закон од 21.12.1929. године) и да је претходник тужилаца по основу Закона о органима и поступку за расправљање самовласних заузећа земљишта општенародне имовине из 1954. године поднео захтев за признавање права својине 20.02.1955. године, да је тај захтев усвојен тек 10.03.2016. године коначним решењем којим је право признато његовим следбеницима, а да је погрешно другостепени суд закључио да је наведено решење донето по захтеву поднетом на основу Закона о расправљању имовинских односа насталих самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини из 1992. године. Да то овде није био случај образлаже се разликом између Закона из 1954.године који је омогућио да се донесе решење о праву својине онима који су на законит начин уживали своју имовину до 1948. године, када им је без решења то право ускраћено и Закона из 1992. године који право признаје само онима којима је решењем ускраћено то право, те да се из управног списка види да је то право претходнику тужиоца ускраћено без решења. Међутим, независно од изнетог тумачења како су некадашњи прописи требали бити примењени, почев од 1929. године, па да се шуме не одузму из поседа претходника тужилаца 1948. године, односно да му се по захтеву из 1955. године утврди право и шуме врате доношењем одговарајућег решења у управном поступку по закону из 1954. године, за спор о праву на накнаду, битним се јавља то да се није остварио основ за поновно успостављање државине на страни претходника, а ни тужилаца све до правноснажности решења од 10.03.2016. године.

Неосновано се реивизијом тужилаца указује на погрешну примену материјалног права, а осталим наводима се оспорав аутврђено чињенично стање и оцена доказа, што је у супротности са чланом 407. став 2. ЗПП. Тачно је да је предметно шумско земљиште било предмет захтева претходника тужилаца да му се призна право својине у неокончаном управном поступку, покренутом за време важења Закона о органима и поступку за расправљање самовласних заузећа земљишта општеноардне имовине („Службени гласник“ НРС бр.35/54 од 24.07.1954. године). Међутим, претходник тужилаца је 20.08.1993. године поднео нови захтев управљен на предметно земљиште. То је учинио након што је на снагу ступио Закон о расправљању имовински односа насталих самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини. Правноснажним решењем од 10.03.2016. године, у окончаном управном поступку тужиоцима је утврђено право својине на предметном шумском земљишту. Претходно, својинску парницу нису покренули, а не тврде ни да је парницу водио њихов претходник. Тужиоци су постали власници шумског земљишта актом државног органа у 2016. години.

Код изнетог стања ствари, Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана у схватању да тужиоцима за ранији период припада накнада због немогућности коришћења предметних парцела шумског земљишта. Тек се коначним регулисањем имовинских односа на спорном земљишту стекла се могућност да земљиште буде предато у својину и посед тужиоцима. Немогућност коришћења и располагања предметним земљиштем за време вођења поступка, све док коначна одлука у поступку није издејствована, не води праву на накнаду штете због немогућности коришћења шумског земљишта.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић